

Broj: 03-45.1-29-1483-3/21
Istočno Sarajevo, 7.12.2021. godine

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH”, br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 9. stav 2. Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04), a u vezi s tačkom 4.2.21 BAS poslovnika o radu stručnih tijela Instituta, i prijedloga poslovnog plana prihvaćenog na 28. sjednici BAS/TC 41, održanoj 03.12.2021.godine, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine odobrava:

POSLOVNI PLAN
BAS/TC 41
Oprema pod pritiskom i kontejneri

1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 41, *Oprema pod pritiskom i kontejneri* (u daljnjem tekstu: BAS/TC 41) obuhvata standardizaciju u području terminologije, dizajna, proizvodnje, postupaka kontrole i ispitivanja za kotlove, posude pod pritiskom, termoplastični statički spremnici, boce za plin te metalne rezervoare za skladištenje tečnosti, rezervoare za transport opasnih materija, industrijske ventile i kontejnere.

BAS/TC 41, *Oprema pod pritiskom i kontejneri*, prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

- CEN/TC 23** - *Transportable gas cylinders / Prenosive plinske boce*
- CEN/TC 54** - *Unfired pressure vessels / Posude pod pritiskom koje nisu direktno izložene djeinstvu plamena*
- CEN/TC 69** - *Industrial valves / Industriski ventili*
- CEN/TC 119** - *Swap bodies for combined goods transport / Izmjenjivi spremnici za kombinovani prijevoz roba*
- CEN/TC 210** - *GRP tanks and vessels / GRP spremnici i posude*
- CEN/TC 265** - *Site built metallic tanks for the storage of liquids / Na gradilištu izgrađeni metalni spremnici za skladištenje tečnosti*
- CEN/TC 268** - *Cryogenic vessels / Kriogene posude*
- CEN/TC 269** - *Shell and water-tube boilers / Dimocijevni i vodocijevni kotlovi*
- CEN/TC 296** - *Tanks for transport of dangerous goods / Spremnici za prijevoz opasnih materija*
- CEN/TC 344** - *Steel static storage systems / Čelični statički stabilni sistemi*
- CEN/TC 393** - *Equipment for storage tanks and for service stations / Oprema za spremnike za skladištenje i uslužne stanice*
- ISO/TC 11** - *Boilers and pressure vessels / Kotlovi i posude pod pritiskom*
- ISO/TC 52** - *Light gauge metal containers / Tankostijelni metalni spremnici*
- ISO/TC 58** - *Gas cylinders / Plinske boce*
- ISO/TC 104** - *Freight containers / Kontejneri za teret*
- ISO/TC 153** - *Valves / Ventili*
- ISO/TC 185**, *Safety devices for protection against excessive pressure / Sigurnosni uređaji za zaštitu od prekomjernog pritiska*
- ISO/TC 220** - *Cryogenic vessels / Kriogene posude*

Prema internacionalnoj klasifikaciji standarda (ICS) područje opreme pod pritiskom i kontejneri podijeljeno je na Oprema za skladištenje fluida (ICS 23.020), Kotlove (ICS 27.060) i Kontejnere (ICS 55.180.10).

BAS/TC 41 je formiran Rješenjem direktora Instituta za standardizaciju BiH o formiranju Tehničkog komiteta br. IP-5657/04-02AS od 22.10.2004. godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 41, br. 03-45.1-34-1285-1/20 od 30.10.2020.godine.

Tehnički komitet BAS/TC 41 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanje radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 41, za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 41 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

2. Poslovno okruženje

2.1 Opšte

Na poslovno okruženje utiču politički, ekonomski, tehnički, zakonodavni i socijalni aspekti. U kontekstu nastojanja Bosne i Hercegovine da se što prije integriše u Evropsku uniju, u toku je proces usaglašavanja nacionalnog sa evropskim zakonodavstvom, koje se vrši putem preuzimanja evropskih standarda i direktiva Novog pristupa EU. Na osnovu tog procesa, tehnički komitet BAS/TC 41 vrši usaglašavanje bosanskohercegovačkih standarda sa evropskim standardima i to usvajanjem evropskih standarda kao nacionalnih. Osim toga, prilikom preuzimanja evropskih standarda kao bosanskohercegovačkih moraju se povući svi nacionalni standardi za iste predmete standardizacije koje su u suprotnosti sa njima. Po tom principu tehnički komitet BAS/TC 41 vrši preuzimanje evropskih standarda i srodnih dokumenata u našu standardizaciju.

Primjenom standarda usvojenih u ovom komitetu:

- olakšava se trgovina
- obezbjeđuje se visok nivo sigurnosti proizvoda
- smanjuju se ekonomski troškovi zdravlja i sigurnosti na radu
- obezbjeđuju se efikasna rješenja

-
- obezbjeđuju se metode ispitivanja
 - daju se smjernice za ocjenjivanje usaglašenosti
 - obezbjeđuju se energetska efikasnost
 - daju se uputstva i smjernice za postupke održavanja i korišćenja

U radu komiteta BAS/TC 41, daju se prednost radu na harmoniziranim standardima koji su u vezi sa Direktivom Novog pristupa 2014/68/EU, Oprema pod pritiskom (Pressure equipment) od 27.06.2014 i Direktivi 2014/29/EU, Jednostavne posude pod pritiskom (Simple pressure vessels) od 11.01.2014.god.

Treba se istaći da se u BiH transponovala direktiva 97/23/EC kao Naredba o opremi pod pritiskom („ Službeni glasnik BiH“ br.52/11) sa Ažuriranom listom BAS standarda (Službeni glasnik BiH, broj 07/17).

Ovom Naredbom propisuju se zahtjevi za konstruiranje, proizvodnju i ocjenjivanje usklađenosti opreme pod pritiskom i sklopova s najvećim dozvoljenim pritiskom PS većim od 0,5 bar.

2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

Procjenjuje se da je u Evropskoj Uniji godišnja vrijednost proizvodnje u oblasti opreme pod pritiskom oko 14 milijardi eura. Cijena koštanja provjere usaglašenosti se procjenjuje na 2% vrijednosti proizvodnje. Ove troškove bi trebalo uravnotežiti izbjegavanjem višestrukih sertifikacija. Procjenjuje se da postojeća sertifikacija/pregled proizvoda i sistema kvaliteta treba da bude manja od 1% cijene proizvoda.

Kada su u pitanju pokretne posude za gas, precizna tržišna statistika u Evropi nije javno dostupna. Poslove distribucije gasa i snabdjevanje u Evropi vrši nekoliko multinacionalnih kompanija zajedno sa velikim brojem malih, tipično specijalizovanih dobavljača.

Proizvodnju boca za opštu namjenu izvodi, orijentaciono, 10 kompanija, koje proizvode preko 3000000 boca visokog pritiska godišnje.

Sva proizvodna industrija se oslanja u većem ili manjem stepenu, na upotrebu industrijskih gasova, zato je bezbjednost i ekonomičnost boca za gas ključni segment infrastrukture evropske industrije. Industrijski gasovi u bocama se upotrebljavaju u velikom obimu u farmaceutske i dijagnostičke svrhe, kao i za kalibrisanje uređaja, kao što su alkometri i atmosferski monitori, i na taj način doprinosi brizi za zdravlje i upravljanju modernim društvom.

2.3 Zahtjevi tržišta

Standardi iz nadležnosti ovog tehničkog komiteta BAS/TC 41, primjenjuju se u poslovnom okruženju Bosne i Hercegovine. Specifikacije i ovi standardi čine osnovu za proizvodnju i distribuciju.

Pošto su standardi iz nadležnosti ovog tehničkog komiteta u relativno širokoj upotrebi, neophodno je da se prate tržišni trendovi i neprekidno radi na inoviranju i donošenju novih standarda. Razvoj novih tehnologija ili poboljšanja već postojećih proizvoda, kao i prateće opreme koja se koristi u industriji, na radnim mjestima u svakodnevnom okruženju, pri transportu, u laboratorijama itd., zahtjeva dodatno i kontinualno praćenje tržišta radi ponude odgovarajućih savremenih standarda kojima se mjere performanse proizvoda.

Novi materijali, nove tehnologije ispitivanja i procjene stanja, kao i zahtjevi za povećanje bezbjednosti i usklađenosti sa ekološkim zahtjevima dovode do potrebe za revidiranjem postojećih ili izradi novih standarda.

2.4 Aspekti zaštite okoline

Primjenom standarda i srodnih dokumenata razvijenih u okviru tehničkog komiteta BAS/TC 41, obezbjeđuju se preduslovi za zadovoljenje svih zahtjeva za zaštitom životne sredine.

Treba se uzeti u obzir evropsko i nacionalno zakonodavstvo, kao i uputstva aspekata životne sredine koji se odnose na efikasnost i štetne emisije. Boce za gas su izrađene za višestruku upotrebu i uobičajeni životni vijek im je oko 50 godina. Tradicionalno se izrađuju od čelika i aluminijumskih legura, što znači da je lako sprovesti reciklažu nakon isteka životnog vijeka. Čak je moguće, bez ikakvih teškoća, reciklirati i boce za jednokratnu upotrebu.

Onda kada postoji otpad (tokom proizvodnje), mora se voditi računa o tome da se taj otpad (metalni i drugi otpadni materijal) na adekvatan način skladišti i da se njime upravlja u skladu sa odgovarajućim važećim zakonskim propisima.

3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 41

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 41 su sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
- zaštita potrošača
- uklanjanje prepreka u trgovini
- predstavljanje i zastupanje interesa BiH u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

4. Zainteresovane strane

Zainteresovane strane trebaju biti preduzeća koja se bave proizvodnjom posuda i opreme pod pritiskom, preduzeća iz oblasti procesne industrije i industrije u oblasti energetike, regulatorna tijela u oblasti bezbjednosti, preduzeća koja se bave prodajom i trgovinom na malo posuda i opreme pod pritiskom, tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, proizvođači, punioci i distributeri gasova, proizvođači pokretnih posuda za gas i njihovih fittinga, tijela za ispitivanje/sertifikaciju i organi vlasti.

Sve zainteresovane strane u BiH su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za standardizaciju BiH. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana a to su: organi državne i lokalne uprave, javna preduzeća, proizvođači, izvođači radova, projektanti, serviseri, instituti, laboratorije i dr.

5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje

5.1 Ciljevi

- Usvajanje standarda iz oblasti opreme pod pritiskom i kontejnera obuhvata standardizaciju u području terminologije, dizajna, proizvodnje, postupaka kontrole i ispitivanja za kotlove, posude pod pritiskom, termoplastični statički spremnici, boce za plin

te metalne rezervoare za skladištenje tečnosti, rezervoare za transport opasnih materija, industrijske ventile i kontejnere.

- Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;
- Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
- Zastupanje interesa BiH u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta; Primjena osnovnih principa standardizacije;
- Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju BiH;
- Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 41 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u BiH;
- Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 41;
- Sprovođenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standard i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 41, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
- Revidiranje tekstova povučenih BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u BiH u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda, kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u BiH;
- Informisanje članova BAS/TC 41 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.

6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
- Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i predloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
- Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja / korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;
- Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 41;
- Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 41 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog učešća članova BAS/TC 41 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.
- Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u BiH iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 41 i Instituta.

7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 41 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske¹ i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
- druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju BiH;
- druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 41,
2. a/a.

DIREKTOR

Aleksandar Cincar.....